ONUNCU DAİRE USUL KARARLARI

T.C.
D A N I Ş T A Y
Onuncu Daire
Esas No : 2009/9938
Karar No : 2014/1117

Anahtar Kelimeler : *Tam Yargı Davası, Manevi Tazminat, Tazminat Miktarının Kanun Yolu Aşamasında Arttırılması*

Özeti : *Zararın hesaplanmasına ilişkin bilirkişi raporu ile karar tarihi arasında uzun bir zaman geçmesi halinde, karar verilmeden önce güncel değerler çerçevesinde yeniden bilirkişi incelemesi yaptırılarak zararın yeniden hesaplanması suretiyle karar verilmesi gerektiği ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 16. maddesinde, 6459 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle getirilen, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktarın kanun yolu aşamasının sonuna kadar arttırılması olanağının, maddi tazminat tutarının yanında manevi tazminatı da kapsadığı hakkında.*

Temyiz Eden (Davacılar) : 1- …,
2- …, çocukları … ve …'a velayeten …
Vekili : Av. …
Karşı Taraf (Davalı) : İçişleri Bakanlığı

İstemin Özeti : Diyarbakır 1. İdare Mahkemesi'nin 29.03.2007 tarih ve E:2002/2308, K:2007/476 sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

Davalı İdarenin Savunmasının Özeti : Temyiz isteminin reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hakimi : Fuat Kara

Düşüncesi : Olayda, davalı idarenin istihdam eden sıfatıyla personelinin seçimi, eğitimi ve üzerindeki denetim görevini gerektiği gibi

yerine getirmediği, dolayısıyla olayda davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Bu durumda, hizmet kusuru ilkesi uyarınca davacıların maddi ve manevi zararlarının karşılanması gerekmektedir.

Dava konusu olay nedeniyle 1993 yılında davanın açıldığı ve İdare Mahkemesince, zararın hesaplanmasına ilişkin 1995 yılında düzenlenen bilirkişi raporunun esas alınarak karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, İdare Mahkemesince, güncel değerler çerçevesinde yeniden yaptırılacak bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenecek rapora göre maddi tazminat istemi hakkında karar verilmesi gerekirken, 1995 yılında düzenlenen bilirkişi raporunun esas alınarak verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

Öte yandan, İdare Mahkemesince Dairemizin bozma kararına uyulması halinde, davacıların yukarıda anılan hükümler çerçevesinde yapılacak hesaplama sonucunda belirlenen tutarın talep edilen tazminat tutarından fazla olması halinde, istemde bulundukları tazminat miktarının artırılmasını isteyebilecekleri tabiidir.

Açıklanan nedenle, davacıların temyiz isteminin kabulü ile kararın bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, dava dosyası incelenerek gereği görüşüldü;

Dava; davacıların murisi …'ın 30.12.1992 tarihinde Bismil İlçe Jandarma Komutanlığı bahçesinde, Bölük Komutanlığında görevli Astsubay Çavuş … tarafından öldürülmesi olayında, idarenin istihdam ettiği ajanından dolayı sorumlu olduğundan bahisle, davacı … için, 180.83 TL maddi ve 40.00 TL manevi, … için, 764.99 TL maddi ve 50.00 TL manevi, … için 38.05 TL maddi ve 20.00 TL manevi, … … için, 48.15 maddi ve 20.00 manevi olmak üzere toplam 1.162.03 TL maddi ve manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

Diyarbakır 1. İdare Mahkemesince; davacıların murisi …'ın Bismil İlçe Jandarma Komutanlığı ile ticari ilişkisi sebebiyle İlçe Jandarma Komutanlığı bahçesinde bulunduğu sırada, önceden kendisine ait ticari iş yerinde tartıştığı Jandarma Komando Bölük Komutanlığı emrinde görevli Astsubay Çavuş … ile karşılaştığı ve aralarında çıkan tartışma sonucunda …

tarafından öldürüldüğü; olayda, davalı idarenin istihdam eden sıfatıyla personelinin seçimi, eğitimi ve üzerindeki denetim görevini gerektiği gibi yerine getirmediği açık olup, buna bağlı olarak davacıların tazminat isteminin kabulü gerektiği gerekçesiyle, Mahkemelerince yaptırılan bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen rapor uyarınca, toplam 1.162,03 TL maddi ve manevi tazminatın yasal faiziyle birlikte davacılara ödenmesine karar verilmiştir.

Davacılar tarafından, idare mahkemesi kararının hukuka aykırı olduğu öne sürülerek temyizen incelenip bozulması istenilmektedir.

İdare hukuku ilkelerine göre maddi zarar; idari işlem veya eylem nedeniyle kişinin malvarlığında meydana gelen azalma nedeniyle uğranılan zarar ile elde edilmesi kesin olan gelirden yoksun kalma sonucu uğranılan zarar olup; bedensel nitelikteki maddi zarar ise, kişinin sağlığına kavuşmak için yaptığı tedavi giderleri ile çalışma gücünün azalması ya da yok olması nedeniyle elde edeceği gelirde meydana gelen azalmayı ifade etmektedir.

Destekten yoksun kalma tazminatının amacı; desteğini yitiren kimsenin, ölümünden önce bulunduğu sosyal ve ekonomik yaşam düzeyinin devamını sağlayacak yardımın karşılığı olan paranın ödettirilmesidir. Dolayısıyla, destekten yoksunluk zararı, ölüm olayı olmasaydı desteğin yapacağı varsayılan yardım tutarı geleceğe yönelik olarak belirlenmek suretiyle hesaplanmaktadır. Başka bir anlatımla, destekten yoksun kalma tazminatıyla, ölenin (desteğin) gelecekte elde etmesi muhtemel gelirinin güncelleştirilerek, destekten yoksun kalanın, ölüm olayından önceki sosyal ve ekonomik yaşam düzeyinin devamını sağlayacak gelire kavuşturulması amaçlanmaktadır.

Bilindiği üzere, destekten yoksun kalma tazminatı, desteğini kaybeden kimseye, diğer bir deyimle ölen kimsenin yakınlarına, ölüm olayından önceki sosyal ve ekonomik düzeyinin devamını sağlayacak bir miktar para ödenmesini ifade etmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacıların murisi …'ın, Bismil İlçe Jandarma Komutanlığı ile ticari ilişkisi sebebiyle İlçe Jandarma Komutanlığı bahçesinde bulunduğu sırada, önceden kendisine ait ticari iş yerinde tartıştığı Jandarma Komando Bölük Komutanlığı emrinde görevli Astsubay Çavuş … ile karşılaştığı, davacılar murisinin aralarında çıkan tartışma sonucunda adı geçen tarafından öldürüldüğü, adı geçen hakkında kasten adam öldürmek suçundan ceza davası açıldığı ve KKK 7. Kolordu

Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 05.04.1994 tarih ve E:1994/690, K:1994/176 sayılı kararıyla kasten adam öldürmek suçundan dolayı mahkum edildiği, ancak adı geçenin Adli Tıp Kurumu Başkanlığı Genel Kurulunun 19.08.1993 tarih ve 1019 sayılı kararı gereği TCK 47/3. maddesi uyarınca ceza indiriminden yararlandırıldığı; davacılar tarafından, … ve İçişleri Bakanlığı hasım gösterilerek Bismil Asliye Hukuk Mahkemesine tazminat davası açıldığı, mahkemece iki hasmın da tazminat ödemesi konusunda karar verildiği, kararın temyiz edilmesi üzerine Yargıtay'ca İçişleri Bakanlığı yönünden davanın görülmesi görevinin Askeri Yüksek İdare Mahkemesine ait olduğu belirtilerek, kararın bozulduğu, bozma kararı üzerine verilen karar doğrultusunda Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'ne dava açıldığı, anılan Mahkemece de davacıların asker kişi olmaması gerekçe gösterilerek ve davacıların uğradıkları maddi ve manevi zararların tazminine yönelik olarak İçişleri Bakanlığına karşı açılan davanın görüm ve çözüm yerinin idari yargı yeri olduğu belirtilerek davanın görev yönünden reddedildiği ve bu karar üzerine davacılar tarafından … 'ın babası … için 180.83 TL maddi ve 40.00 TL manevi, eşi … için 764.99 TL maddi ve 50.00 TL manevi, … için 38.05 TL maddi ve 20.00 TL manevi, … için 48.15 TL maddi ve 20.00 manevi olmak üzere toplam 1.162.03 YTL maddi ve manevi tazminat istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Buna göre, davalı idarenin istihdam eden sıfatıyla personelinin seçimi, eğitimi ve üzerindeki denetim görevini gerektiği gibi yerine getirmediği, dolayısıyla olayda davalı idarenin hizmet kusurunun bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Bu durumda, hizmet kusuru ilkesi uyarınca davacıların maddi ve manevi zararlarının karşılanması gerekmektedir.

Dava konusu olay nedeniyle 1993 yılında davanın açıldığı ve İdare Mahkemesince de, zararın hesaplanmasına ilişkin 1995 yılında düzenlenen bilirkişi raporunun esas alınarak karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, İdare Mahkemesince, güncel değerler çerçevesinde yeniden yaptırılacak bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenecek rapora göre maddi tazminat istemi hakkında karar verilmesi gerekirken, 1995 yılında düzenlenen bilirkişi raporu esas alınarak verilen kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

Öte yandan, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 3. maddesinin 2. fıkrasının (d) bendinde, tam yargı davalarında uyuşmazlık konusu miktarın gösterileceği; 15. maddesinde ise, 3. maddeye aykırı düzenlenen dava dilekçesinin reddedileceği belirtilmiş; ancak, tam yargı davalarında dilekçede gösterilen uyuşmazlık konusu miktarın artırılmasını yasaklayan bir hükme yer verilmemiştir.

2577 sayılı Yasada yer almamasına karşılık, Danıştay içtihatları ile istemle bağlı olma kuralı uygulanarak, tam yargı davalarında dilekçede gösterilen uyuşmazlık konusu miktarın artırılamayacağı kabul edilmiştir. Tam yargı davalarında istemle bağlı olma kuralına ilişkin Danıştay'ın bu içtihadının, hak arama özgürlüğünün kullanımına ve adil yargılama hakkına engel oluşturduğu ileri sürülerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvurulmuş ve adı geçen Mahkemece ülkemiz aleyhine ihlal kararları verilmiştir.

Tam yargı davalarında istemle bağlı olma kuralının sebep olduğu hak kayıplarının giderilmesi amacıyla 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 16. maddesinin 4. fıkrasına, 30.04.2013 tarihinde yürürlüğe giren 6459 sayılı Kanun'un 4. maddesi ile ''Ancak, tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktar, süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin nihai karar verilinceye kadar, harcı ödenmek suretiyle bir defaya mahsus olmak üzere artırılabilir ve miktarın artırılmasına ilişkin dilekçe otuz gün içinde cevap verilmek üzere karşı tarafa tebliğ edilir'' cümlesi, aynı Kanun'un 5. maddesi ile de 2577 sayılı Kanun'a Geçici 7. madde olarak ''Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanun'un 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasına eklenen hüküm, kanun yolu aşaması dâhil, yürürlük tarihinde derdest olan davalarda da uygulanır. '' cümlesi eklenmiştir.

Nitekim, 6459 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (Tasarının 3. maddesi) gerekçesinde, ''AİHM, devletin sorumluluğuna ilişkin tazminat davalarında, davacıların yargılamanın yavaş işlemesinden doğan zararlarını ortadan kaldıracak yeterli bir çözüm bulunmadığı yönünde ülkemiz aleyhinde ihlal kararları vermektedir. Düzenlemeyle, idarî yargıda açılan tam yargı davalarında talep edilen tazminatın daha yüksek olduğunun dava devam ederken anlaşılması durumunda, davacıya talep edilen miktarı arttırma hakkı verilmemesinin adil yargılama hakkının ihlali olarak kabul edilmesi

sebebiyle, nihai karar verilinceye kadar ıslah suretiyle talep edilen tazminat miktarını arttırma hakkı tanınmaktadır.'' ifadesine yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda, 6459 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle tam yargı davalarında dava dilekçesinde belirtilen miktarın, kanun yolu aşaması dâhil, yürürlük tarihinde derdest olan davalarda da süre veya diğer usul kuralları gözetilmeksizin artırılmasına olanak tanınmıştır. Görüldüğü üzere, Yasanın "tam yargı davalarında, dava dilekçesinde belirtilen miktarın artırılabileceği" ifadesine yer verdiği; tazminat tutarının maddi veya manevi zararların karşılanmasına yönelik olup olmamasına ilişkin olarak bir ayrımdan söz etmediği anlaşılmaktadır. Bu itibarla, söz konusu artırım olanağının maddi tazminat tutarının yanında manevi tazminat tutarı içinde uygulanabileceği sonucuna varılmaktadır. Bir başka ifade ile davacıların artırılan miktara isabet eden harcı ödemek suretiyle kararı veren Mahkemeye verecekleri dilekçe ile bir defaya mahsus olmak üzere dava dilekçesinde gösterilen maddi ve manevi tazminat miktarını artırmaları mümkündür.

Temyizen incelenen uyuşmazlıkta, İdare Mahkemesince Dairemizin bozma kararına uyulması halinde, davacıların yukarıda anılan hükümler çerçevesinde, hesaplama sonucunda belirlenen tutarın talep edilen maddi tazminat tutarından fazla olması halinde, istemde bulundukları maddi tazminat miktarının artırılmasını isteyebilecekleri gibi, manevi tazminat miktarının da artırılmasının isteyebilecekleri tabiidir.

Açıklanan nedenlerle, davacıların temyiz isteminin kabulüyle Diyarbakır 1. İdare Mahkemesinin 29.03.2007 tarih ve E:2002/2308, K:2007/476 sayılı kararının bozulmasına, dosya hakkında yeniden karar verilmek üzere anılan Mahkemeye gönderilmesine 25/02/2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

ONİKİNCİ DAİRE USUL KARARLARI

T.C.
D A N I Ş T A Y
Onikinci Daire
Esas No : 2013/6822
Karar No : 2014/1612

Anahtar Kelimeler : *İşlevsel Anlamda İdari İşlem, Organik Anlamda İdari İşlem, Davanın İdari Yargının Görev Alanında Bulunduğu*

Özeti : *Davacının, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfında "sosyal yardım ve inceleme görevlisi" olarak göreve başlatılmamasına ilişkin işlemin, idari bir işlem olduğu ve uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerinin görevinde olduğu hakkında.*

Temyiz İsteminde Bulunan (Davacı) : …,
Karşı Taraf (Davalı) : Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Vekili : Hukuk Müşaviri …
İstemin Özeti : Ankara 6. İdare Mahkemesince verilen 20/11/2012 tarihli ve E:2012/1348; K:2012/2790 sayılı kararın, dilekçede yazılı nedenlerle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.
Savunmanın Özet : İstemin reddi gerektiği savunulmaktadır.
Danıştay Tetkik Hâkimi : Mustafa Kuş
Düşüncesi : Temyize konu kararın bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onikinci Dairesince işin gereği düşünüldü:
Dava; Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'na "Sosyal Yardım ve İnceleme" görevlisi alımı için başvuruda bulunan ve yapılan mülakatta başarılı olan davacının, işe alınma talebinin kabul edilmemesine ilişkin Aile

ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün 15.06.2012 tarihli ve 56393 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince, davanın görev yönünden reddine karar verilmiştir.

Davacı tarafından, mahkeme kararının hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek temyizen incelenip bozulması istenilmektedir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde; iptal davalarının, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacağı hükme bağlanmıştır. İptal davasına konu edilebilecek işlemler, idari makamların idare işlevine ilişkin olarak tesis ettikleri, muhatapları yönünden çeşitli hak ve yükümlülükler doğuran tek yanlı irade açıklamalarıdır.

5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1.maddesine göre iş mahkemeleri; İş Kanunu'na göre işçi sayılan kimselerle (anılan Kanun'da işçi, bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişi olarak tanımlanmıştır) işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanunu'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile görevli mahkemelerdir.

3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu'n "Vakıflar" başlıklı 7. maddesinde "Bu Kanun'un amacına uygun faaliyet ve çalışmalar yapmak ve ihtiyaç sahibi vatandaşlara nakdî ve aynî yardımda bulunmak üzere her il ve ilçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları kurulur. Mülkî idare amirleri vakfın tabii başkanı olup, illerde belediye başkanı, defterdar, il millî eğitim müdürü, il sağlık müdürü, il tarım müdürü, il sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu müdürü ve il müftüsü; ilçelerde belediye başkanı, mal müdürü, ilçe millî eğitim müdürü, Sağlık Bakanlığının ilçe üst görevlisi, varsa ilçe tarım müdürü ve ilçe müftüsü vakfın mütevelli heyetini oluşturur. Ayrıca her faaliyet dönemi için, il dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının valinin çağrısı üzerine yapacağı toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kendi aralarından seçecekleri birer muhtar üye ile ilde kurulan ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri iki temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi; ilçe dahilindeki köy ve mahalle muhtarlarının kaymakamın çağrısı üzerine yapacağı

toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile kendi aralarından seçecekleri birer üye ile ilçede kurulu ve bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının yöneticilerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilci ve hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği iki kişi mütevelli heyetinde görev alırlar. İl veya ilçede bu Kanunda belirtilen amaçlara yönelik faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşu olmaması halinde, hayırsever vatandaşlar arasından il genel meclisinin seçeceği üçüncü bir kişi daha mütevelli heyetinde görev yapar. Vakıf senetleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından Medeni Kanundaki hükümlere göre tescil ettirilir" hükmüne yer verilmiştir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarında çalışan personelin nitelikleri, işe alınmaları, çalışma şartları, aylıkları ve diğer özlük hakları bakımından uygulama birliğinin sağlanabilmesi amacıyla hazırlanan ve Fon Kurulunun 16/02/2012 tarihli ve 2012/1 sayılı kararı ile uygun görülen "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları Personelinin Norm Kadro Standartları, Nitelikleri, Özlük Hakları ve Çalışma Şartlarına İlişkin Esaslar"la vakıfların norm kadro sayıları belirlenmiş; aynı Esasların "Personel İstihdamı" başlıklı 8.maddesinde, personelin işe alınmasının mütevelli heyet kararı ve Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün işe alım koşullarının uygunluğu bakımından yapacağı kontrol sonrasında uygun görüşü ile yapılacağı ve yine bu şekilde işe başlatılacağı belirtilmiş; 13.maddesinde ise Genel Müdürlüğün vakıf personelini görevle ilgili organizasyonlarda görevlendirebileceği, bu durumda katılımın zorunlu olduğu kuralı getirilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına "Sosyal Yardım ve İnceleme" görevlisi alımı için başvuruda bulunan ve yapılan mülakatta başarılı olan ve Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Mütevelli Heyetinin 05.06.2012 tarihli ve 23/4-1 sayılı kararı işe alınması uygun görülen davacının işe alınma talebinin kabul edilmemesine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün 15.06.2012 tarihli ve 56393 sayılı işleminin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere, idari makamlar dışındaki organlar tarafından yapılan bazı işlemlerin idari işlemler olarak kabul edilmeleri, idare işlevinin yapısal anlamda idarenin dışında kalan organlarca da yürütülebilen bir faaliyet olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda, bu faaliyetin

yürütülmesini sağlayan işlemlerin gördükleri işlev açısından idari işlemler olarak nitelendirilmesinde işlevsel ölçütten yararlanılması zorunludur.

Bu duruma göre, davacının Kelkit Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfına "Sosyal Yardım ve İnceleme" görevlisi olarak göreve başlatılmasının uygun görülmemesine ilişkin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğünün 15.06.2012 tarihli ve 56393 sayılı dava konusu işleminin idari bir işlem olduğu ve uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargının görev alanında bulunduğu sonucuna varılmış olup, uyuşmazlığın diğer ilk inceleme konuları bakımından incelendikten sonra işin esasına girilerek bir karar verilmesi gerekirken davanın görev yönünden reddine ilişkin kararda hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin kabulü ile mahkeme kararının bozulmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın idare mahkemesine gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere 13/03/2014 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

ONÜÇÜNCÜ DAİRE USUL KARARLARI

T.C.
D A N I Ş T A Y
Onüçüncü Daire
Esas No : 2012/1718
Karar No : 2013/2862

Anahtar Kelimeler : *Anayasa 40. Maddesi, İdarenin Süreleri Bildirme Yükümlülüğü, Dava Açma Süresi*

Özeti : *İhalenin iptalinin bildirimine ilişkin işlemde, Anayasa'nın 40. maddesine aykırı biçimde, söz konusu işleme karşı hangi süre içerisinde, hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmemiş olması, idarenin bu konudaki bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve hukuki güvenlik ilkesinin ihlal edilmiş olması karşısında; davacının başvuru prosedürü konusunda yaşadığı tereddüt nedeniyle, bütün başvuru yollarını kullandıktan sonra 15.09.2011 tarihinde açılan davanın süresinde kabul edilmesi gerektiğinden, davanın süre aşımı yönünden reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararında usule uygunluk bulunmadığı hakkında.*

Temyiz İsteminde Bulunan ve Karşı Taraf (Davacı) : … Dayanıklı Tüketim Mamülleri Otomotiv Makine Bilgisayar Pazarlama ve Temizlik Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

Vekili : Av. …

Temyiz İsteminde Bulunan ve Karşı Taraf (Davalı) : Sağlık Bakanlığı

Vekilleri : Av. …

İstemin Özeti : Kocaeli 1. İdare Mahkemesi'nin 16.12.2011 tarih ve E:2011/1169, K:2011/1424 sayılı kararının; davacı şirket tarafından, davanın süresinde olduğu; davalı idare tarafından ise, davanın süre yönünden reddedilmesine rağmen lehlerine avukatlık ücretine hükmedilmediği ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Sağlık Bakanlığı'nın Savunmasının Özeti : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan İdare Mahkemesi kararının onanması gerektiği savunulmaktadır.

Davacının Savunmasının Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hâkimi Zühal Aysun SUNAY'ın Düşüncesi : Temyiz istemlerinin reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

Dava; İzmit Seka Devlet Hastanesi Baştabipliği tarafından 27.05.2011 tarihinde açık ihale usulüyle yapılan "2011-2012-2013 Yılı 29 Ay 117 Kişi ile Malzemeli Genel Temizlik Hizmeti" işi ihalesinin iptal edilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmış; İdare Mahkemesi'nce; dava konusu işlemin 23.06.2011 tarihinde tebliği ile başlayan dava açma süresinin, davacının 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu'nun 11. maddesi kapsamında yapmış olduğu 04.07.2011 tarihli başvuru ile durduğu, bu başvurunun 18.07.2011 tarihinde tebliğ edilen 12.07.2011 tarih ve 08845 sayılı işlem ile reddi üzerine ilgili mevzuat hükümleri uyarınca kalan dava açma süresi içerisinde en geç bu sürenin son günü olan 05.09.2011 tarihinin adli tatile denk gelmesi nedeniyle 12.09.2011 tarihine kadar dava açılması gerekmekteyken, 15.09.2011 tarihinde Ankara İdare Mahkemesi kayıtlarına giren dava dilekçesi ile açılan davanın esasının süre aşımı sebebi ile incelenme olanağı bulunmadığı gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiş, bu karar davacı şirket tarafından temyiz edilmiştir.

Anayasanın "Anayasanın Bağlayıcılığı ve Üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde, Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu, "Hak Arama Hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu; "Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması" başlıklı 40. maddesine 4709 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle eklenen ikinci fıkrada, Devletin, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını

ve sürelerini belirtmek zorunda olduğu hükmü yer almış; bu ek fıkranın gerekçesinde ise, bu fıkra ile bireylerin yargı ya da idarî makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkan sağlanmasının amaçlandığı, son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, mercii ve sürelerin belirtilmesinin hak arama hürriyetinin korunması açısından zorunluluk haline geldiği ifade edilmiştir.

İdarî işlemlere karşı başvuru yollarının son derece ayrıntılı düzenlemelerde yer alması, başvuru sürelerinin kısa olması veya olağan başvuru yollarına istisna getirilebilmesi nedeniyle idarî işlemlere karşı hangi idarî birime, hangi sürede başvurulacağının idarelerce idarî işlemde belirtilmesi hukuk güvenliği ilkesinin gereğidir. Anılan Anayasa hükmü ile de, bireylerin yargı makamları ya da idarî makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkân sağlanması amaçlanmış; idareye, işlemlerinde ilgililerin hangi süre içerisinde, hangi mercilere başvurabileceklerini bildirme yükümlülüğü getirilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; İzmit Seka Devlet Hastanesi Baştabipliği tarafından 27.05.2011 tarihinde açık ihale usulüyle yapılan "2011-2012-2013 Yılı 29 Ay 117 Kişi ile Malzemeli Genel Temizlik Hizmeti" işi ihalesinin, ihale yetkilisi tarafından "Savunma sunan istekliler Kamu İhale Genel Tebliği'nin 79. maddesine göre yetersiz görüldüğünden teklifler değerlendirme dışı bırakılmıştır. İhale Komisyonu tarafından yeterli olarak kalan firmanın teklifi ile diğer teklifler arasında fiyat farkı bulunması" gerekçesiyle 15.06.2011 tarihinde iptal edildiği, ihalenin iptal edildiğine dair bildirim işleminin 23.06.2011 tarihinde tebliğ edildiği, bu işlem üzerine davacı tarafından davalı idareye 04.07.2011 tarihinde yapılan şikâyet başvurusunun 18.07.2011 tarihinde tebliğ edilen 12.07.2011 tarih ve 08845 sayılı işlem ile reddedildiği, ayrıca davacı tarafından Kamu İhale Kurumuna yapılan 27.06.2011 tarih ve 31008 sayılı başvurunun 11.07.2011 tarih ve 2321 sayılı karar ile; uyuşmazlığa konu ihaledeki söz konusu iptal kararının şikâyet ya da itirazen şikâyet üzerine alınmadığından bahisle görev yönünden reddine karar verildiği, söz konusu ihalenin iptaline ilişkin işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, ihalenin iptal edildiğinin bildirimine yönelik 16.06.2011 tarihli yazıda ihalenin iptal gerekçelerine yer verildiği, ancak bildirim işleminin içeriğinde bu işleme karşı hangi süre içerisinde, hangi mercilere başvurulabileceğinin belirtilmediği, davacının hangi sürede hangi merciye

başvuruda bulunması gerektiği noktasında kesin bilgiye sahip olmaması nedeniyle önce Kamu İhale Kurumu'na 27.06.2011 tarihinde başvurduğu, Kamu İhale Kurulu tarafından verilen 11.07.2011 tarihli kararla, söz konusu ihalede, idarece iptal kararının şikâyet ya da itirazen şikâyet üzerine alınmadığı tespit edildiğinden Kuruma itirazen şikâyet başvurusu yapılmasının mümkün bulunmadığı, bu nedenle 4734 sayılı Kanun'un 54'üncü maddesinin 10'uncu fıkrasının (c) bendi gereğince başvurunun görev yönünden reddine karar verildiği, bu karar verilmeden davacı tarafından 04.07.2011 tarihinde bu defa ihaleyi yapan idareye şikâyet başvurusunda bulunulduğu, bu başvurunun 12.07.2011 tarihinde reddedildiği ve her iki kararın davacıya 18.07.2011 tarihinde tebliğ edildiği, bunun üzerine 15.09.2011 tarihinde dava açıldığı görülmektedir.

Bu durumda, ihalenin iptalinin bildirimine ilişkin işlemde, Anayasa'nın 40. maddesine aykırı biçimde söz konusu işleme karşı hangi süre içerisinde, hangi mercilere başvurulabileceğinin gösterilmemiş olması, idarenin bu konudaki bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve hukuki güvenlik ilkesinin ihlal edilmiş olması karşısında; davacının başvuru prosedürü konusunda yaşadığı tereddüt nedeniyle bütün başvuru yollarını kullandıktan sonra 15.09.2011 tarihinde açılan davanın süresinde kabul edilmesi gerektiğinden davayı süre yönünden reddeden İdare Mahkemesi kararında usule uygunluk bulunmamaktadır.

Diğer yandan, İdare Mahkemesi'nce dava hakkında yeniden bir karar verileceğinden, davalı idare tarafından, idare lehine avukatlık ücretine hükmedilmesi gerektiği yönündeki iddiası bu aşamada incelenmemiştir.

Açıklanan nedenlerle; temyiz isteminin kabulü ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca Kocaeli 1. İdare Mahkemesi'nin 16/12/2011 tarih ve E:2011/1169, K:2011/1424 sayılı kararının bozulmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (on beş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 07.11.2013 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.